

Posudek vedoucí práce na bakalářskou práci Anny Svobodové

Apollón a jeho lásky

Bakalářská práce Anny Svobodové je věnována bohu Apollónovi a zejména jeho milostným vztahům, které stojí v centru autorčiny pozornosti.

V první části práce je stručně a přehledně představen samotný bůh Apollón a jeho místo v řeckém panteonu, včetně nejednoznačných a stále diskutovaných otázek stran původu tohoto božstva. Tato část je přehledná, jasně strukturovaná a obsahuje všechny relevantní informace.

Poté se A. Svobodová zaměří na Apollónův milostný život a nejprve představí jeho milence, poté jeho milenky; Apollón totiž patřil k těm bohům, pro něž objekt jejich lásky představovali jak dívky či bohyně, tak také chlapci. Tyto *liaisons* ovšem měly často smutný konec – a zodpovědět otázku, proč tomu tak bylo, má být vlastním cílem práce.

Tyto části práce, věnované Apollónovým milencům a milenkám, zahrnují velmi mnoho materiálu z mnoha různých řeckých zdrojů, od těch nejstarších až po ty pozdní; údajů je tolik, že enumerace místy ztrácí na přehlednosti, to je ovšem dáno již skutečností, že prameny se leckde soustředí pouze na výčet údajů (koho si Apollón oblíbil, jaké měl v lásce rivaly, jací potomci vzešli z milostného spojení; uváděny jsou i odlišné mytické tradice). Vlastní příběh bývá in extenso podán spíše výjimečně. Protože autorka věnuje nejvíce pozornosti právě příběhům představeným tradicí obsáhleji, plyne z toho určitá nerovnováha: např. příběhy “múzického narativu”, týkající se Apollóna a Múz a jejich potomků, jsou jen zmíněny, přitom zde se s žádnými tragickými historiemi nesetkáváme (ty se pak týkají “jen” osudů potomků, např. Orfea nebo Lina; zároveň tito héroové mohou mít podle tradice i jiného otce než Apollóna). Důležité je předestřené srovnání s osudy miláčků dalších bohů, zejména Dionýsa a Poseidóna.

V práci nacházíme určité věcné nesrovnalosti: např. Afrodita nedarovala Erótovi Néritova křídla; šlo o to, že Nérités její dar křídel odmítl, takže pak křídla obdržel Erós (str. 19); opět v příběhu Néritově, kde je zápletkou rivalita mezi Poseidónem a Héliem, nejde ve vztahu k chlapci o “špatnou” lásku ani o “hrozný” sexuální vztah s mořským vozatajem (str. 19), ale o vztah “zvířecký, primitivní” (v orig.: “beastly”) a o protiklad nebe – moře, tj. o antitezi mořské vs. nebeské jakožto “nižší” a “vyšší”. Na str. 36 čteme myšlenku, na kterou

upozorňuje Burgess, že totiž – v představách Řeků – oheň ničí jen to, co je smrtelné (týká se zrození Asklépia z Korónidy a Dionýsa ze Semelé, kdy obě ženy umírají) – tento výkladový princip ale pro Pindarovo podání nedává smysl, Apollónův syn Asklépios u něj posléze sežehnut bleskem také umírá, což autorka dále sama uvádí; argument je tedy v dané souvislosti irelevantní. Není mi také jasné, jak lze tvrdit, že bůh Apollón s Kyréné vytvoří “rovnocenné partnerství”, resp. co je na tomto svazku rovnocenného (str. 37). Na tyto nesrovnalosti byla autorka ze strany vedoucí práce upozorněna, přesto v práci zůstaly.

Dále nechápu, proč by Zefyros měl být osobním nepřítelem Apollóna (str. 23), z logiky příběhu spíše vyplývá, že jde o rivalitu mezi oběma bohy kvůli konkrétnímu chlapci – Hyakinthovi.

Pokud jde o smrt Apollónových milenců, na str. 45 čteme, že tomuto konci unikli pouze Branchos a Admétos – avšak ani Heléna nečeká podle tradice tragický osud, zde ovšem není uveden. Větší propracování by si zasloužil také osud Euadné, dcery Poseidónovy, vychovávané nicméně Arkad’anem Aipytem, a jejího syna Iama, od něhož odvozovali svůj původ olympijští věštcí, tzv. Iamidai; příběh je sice stručně představen (str. 32), ale vzhledem k tomu, že nabízí zase jiný vzorec a jiné peripetie, by bylo záhodno mu věnovat více pozornosti (pozn.: v závěru na str. 47 čteme, že Euadné se obávala reakce svého otce na narození dítěte, v jejím případě šlo však o otčíma. Atd.).

Appendix věnovaný Ovidiovu zpodobení Apollónových lásek má až příliš stručný a povšechný úvod (a stejně stručný závěr); jistě by bylo možné říci více.

Pokud máme shrnout autorčin postup, je zřejmé, že pro orientaci v bohaté a nejednoznačné tradici používá různé interpretační klíče, nejzdařileji asi v případě Hyakinthově, kde se nesnaží zvolit jeden výkladový princip na úkor jiných. Naopak Sergentův výklad, že Apollón a jeho milovníci jsou stejného stáří, tudíž neodpovídají tehdejšímu standardnímu věkovému nastavení milující – milovaný, a proto jejich příběhy končí špatně, je dle mého soudu jednostranný a simplistní (debatu na toto téma jsme vedly s autorkou práce setrvale). V práci jako celku tedy sledujeme podléhání některým zjednodušujícím výkladovým vzorcům, přitom celá práce má jen minimální závěr, nastolená otázka po příčině “špatných konců” Apollónových lásek není úplně zodpovězena; dalo by se říct, že otázka sama je opět určitým způsobem modifikována, zjednodušena důrazem, položeným na výše zmíněný výklad Sergentův, a dále určitým omezením na osudy žen, které končí tragicky. Důraz kladený na rozdílné osudy bohů oproti osudu smrtelných žen je jistě důležitý, stejně jako různé scénáře u smrtelných žen, přesto by bylo na místě ještě vytknout i další – netragické –

osudy bohyň (např. Múz) či některých nymf, které jsou sice zmíněny, ale do argumentace ani shrnutí úplně nevstupují – přitom nezastupitelná role Apollóna jako vůdce Múz, *Músageta*, je v práci zmiňována. Odtud i tvrzení, že “ve většině případů objekt Apollónovy lásky umírá” (str. 6), je neodpovídající a nadsazené.

V práci nacházíme stylistické neobratnosti, občasné vyšinutí z vazby, někde je matoucí slovosled, někde chybějící (a jinde naopak nadbytečná) interpunkce. Citační aparát je až na pár formálních nedostatků v pořádku stejně jako bibliografie.

Závěrem lze říci, že i přes uvedené nedostatky práce splňuje nároky na bakalářskou práci kladené a doporučuji ji k obhajobě. Jako ohodnocení navrhuji známku dobře.

Doc. Sylva Fischerová, PhD.